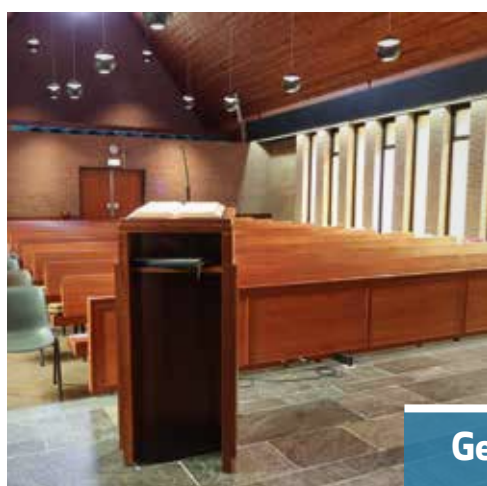

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Enter

16/05/2019
jaargang 97

nr **33**

Hoewel de gemeente van Enter wat ledental betreft maar klein is in vergelijking met de zustergemeenten in het nabijgelegen Rijssen, betoont de Heere ook van haar af te weten. Ouderling J.M.A. Diepeveen is daar weleens verwonderd over: 'De Heere zorgt trouw voor onze kleine gemeente. Hij geeft niet alleen vrucht op de prediking, maar doet het ook in materiële zin aan niets ontbreken. Zo staan we voor grote

uitgaven in verband met de verplichte sanering van de asbesthoudende leien op het dak van de kerk en andere renovatiewerkzaamheden. Toen we ons afvroegen hoe we dit moeten betalen, ontvingen we juist een groot bedrag uit een nalatenschap. Daarmee kunnen alle kosten worden betaald! Voor ons was dat opnieuw een teken van Gods trouwe zorg; een teken dat Hij nog van onze kleine gemeente afweet!'

Een zegel op Zijn hart, een zegel op Zijn arm

Nadat in vers 5a de dochters van Jeruzalem vol verwondering hebben uitgeroepen: ‘Wie is zij die daar opklimt uit de woestijn, en lieflijk leunt op haar Liefste’, spreekt de bruid: ‘Onder den appelboom heb ik U opgewekt’. De bruid roept herinneringen op van haar omgang met de Bruidegom. Zou u dat ook kunnen? Iets schilderen van de omgang van Christus met uw ziel?

Zet mij als een zegel op Uw hart, zet mij als een zegel op Uw arm.

Hooglied 8:6a

De appelboom is het beeld van Christus' nabijheid. De bruid zegt eigenlijk: 'Ik weet de tijd nog dat ik onder de appelboom was, waar ik de tegenwoordigheid van de Bruidegom mocht ervaren; waar Zijn schaduw mij verkwikte'. De bruid roept ook de weg tot die appelboom in herinnering. 'Daar heeft U Uw moeder met smart voortgebracht, daar heeft zij U met smart voortgebracht, die U gebaar heeft'. Wat bedoelt de bruid? Wanneer de Heere een zondaar wederom geboren doet worden, legt Hij de band met Christus. De zondaar weet dat op dat moment niet, hij kent alleen maar droefheid over de zonde en ervaart de toorn van God over de zonde! Hoe komt er nu plaats voor Christus? Zoals een vrouw met smart kinderen baart, zo wordt Christus in het hart geboren! In een weg waarin de pijn van het zondigen tegen een goeddoend God wordt ingeleefd, de daaruit voortkomende schuld wordt beleden, de daaraan verbonden straf wordt geëigend. Is het al gebeurd in ons leven? Heeft Christus zo gestalte gekregen in ons leven?

ds. J.B. Huisman,
Ermelo

Afhankelijkheid

Onder de appelboom heeft de bruid een goede tijd gehad. Alleen kan zij dat niet vasthouden. Ze is daarin afhankelijk van de Bruidegom. In de bede 'Zet mij als een zegel op Uw hart, als een zegel op Uw arm', vraagt de bruid om bevestiging van Gods kant! Is het ook uw bede? Is er een voortdurende worsteling aan Zijn genadetron, in het zien op wie u bent en blijft, of de Heere wil betonen van u af te weten? De bruid vraagt of de Heere Zijn stempel nog eens op Zijn eigen werk wil zetten! De bruid mag weten wie Christus voor haar geworden is, en toch: 'Zet mij als een zegel op Uw hart, als een zegel op Uw arm'. Waarom? Omdat de bruid zichzelf steeds meer leert kennen als een machteloze, hulpeloze en onwaardige, omdat ze de Bruidegom zo nodig heeft om uit Hem te leven en steeds van Zijn liefde verzekerd te worden. Het beeld dat de bruid gebruikt, wijst naar de hogepriester in het Oude Testament. Hij droeg op zijn borst, dicht bij zijn hart, een borstlap. Aan die borstlap waren twaalf stenen gehecht met daarin de namen van de twaalf stammen begraven. Waar de hogepriester ook was, wat hij ook deed, hij droeg die stenen altijd mee. Als hij bad, als hij offers tot verzoening bracht, de stenen waren erbij.

De bruid roept herinneringen op van haar omgang met de Bruidegom. Zou u dat ook kunnen? Iets schilderen van de omgang van Christus met uw ziel?

De hogepriester is het beeld van Christus, Die Zijn uitverkoren Kerk altijd in Zijn hart meedraagt. Is u dat al een wonder geworden? Dat Hij u meedraagt? Wat bezien Gods kinderen dat toch weinig. Wat kan zonde, strijd en beproeving het zicht op de meerdere Hogepriester wegnemen. En toch gaan die namen altijd met Christus mee. Hij zegt Zelf: 'Niemand kan ze uit Mijn hand rukken'. En nu bidt de bruid of ze daar de vrucht van mag ondervinden, daar door het geloof nog eens op mag zien. De bruid vraagt: 'Mag ik nog eens aan Uw borst liggen, mag ik Uw liefdeshart nog eens horen kloppen, mag ik nu zien dat ik als één van die stenen ben?'

In dit nummer

4 Commentaar:
Toename antisemitisme

5 Een nieuwe manier van
bijbeluitleg [1]

20 Leesbare brief

- 2** Een zegel op Zijn hart, een zegel op Zijn arm
- 3** Het zien op Jezus in Zijn leven [20]
- 6** 400 jaar Dordtse Kerkorde [2]
- 7** Al deze woorden [20]
- 8** 100 jaar De Saambinder [19]
- 9** Gereformeerde Gemeente Alblasterdam 40 jaar
- 10** Boekennieuws
- 11** Jeugdtribune
- 12** Kerknieuws
- 12** Berichten
- 14** Kerkdiensten

Macht en kracht

Maar de bruid bidt ook: 'Zet mij als een zegel op Uw arm'. De hogepriester droeg niet alleen twaalf stenen op zijn hart, maar ook twee stenen op zijn schouders/armen. En ook in die twee stenen zijn de namen van de twaalf stammen gegraveerd. Waarom droeg de hogepriester die stenen op zijn schouders/armen? Dat was een teken van macht en kracht.

Waar bidt de bruid nu om? Om bediend te worden uit de macht en kracht van Christus. Ze heeft geleerd dat zij zonder de Bruidegom niets kán doen. Die arm heeft haar getrokken uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht, die arm heeft haar opgeraapt van het vlakke des velds. Maar die arm blijft zo nodig om dat nieuwe leven dat uit God is in stand te houden! De bruid bidt dat zij niet alleen verklaard mag liggen in het hart van de Bruidegom, maar of Hij haar in het geestelijke huwelijk wil leiden, beschermen en bewaren! Of Zijn arm in haar leven gezien mag worden. Zonder de arm van Christus, is Gods kind niet bij machte te strijden tegen satan, zonde en wereld. Ziende op zichzelf, wie zij is en blijft, wat God eist, heeft ze het reinigende bloed van Christus zo nodig tegen haar zonde en ongerechtigheid, zeker ook in de weg van heiligmaking. Gods kind kan niet zonder de ondersteunende en bewarende liefde van Christus.

Als een waterstroom

Is zo uw begeerte tot Hem, in de wetenschap: niets uit ons, alles uit Hem? Loop Hem dan aan als een waterstroom, opdat Hij u zou verblijden met Zijn stem en Zijn komst: 'Dat is de stem mijns Liefsten, zie Hem, Hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen'. Dat u uit Zijn mond zou horen: 'Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds vóór Mij'. Wat zal er dan een verwondering zijn in de ontmoeting met Hem, zoals bij de koningin van Scheba in de ontmoeting met koning Salomo: 'Zo was in haar geen geest meer, de helft is mij niet aangezegd!'

Wat zijn Gods kinderen gelukkig! Wordt u er niet jaloers op, onbekeerde medereiziger? Buiten Zijn hartelijke liefde en trouw is alles de dood! Zoek dan toch de Heere en smeeek of God Zijn liefde in het hart uitstort. Dat zal een droefheid naar God geven die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.

Het zien op Jezus in Zijn leven [20]

HOOFDSTUK 2

3. Van de profetische bediening van Christus

Isaac Ambrosius

C. De uitnemendheid van Christus boven alle andere profeten in dit opzicht is:

1. Andere profeten zijn maar schaduwen en voorbeelden geweest van deze grote Profeet. Zelfs Mozes is maar een voorbeeld van Hem geweest: 'De Heere uw God zal u een Profeet verwekken uit uw broeders gelijk mij, Dien zult gij horen' (Hand. 7:37). Deze woorden, 'gelijk mij', wijzen duidelijk aan dat Mozes op zijn best maar een beeld en een schaduw van Christus is geweest. Nu, gelijk de zaken zelf de schaduwen ver overtreffen, zo gaat Christus alle profeten ver te boven. Zij waren maar schaduwen en voorlopers van Hem.

2. Andere profeten hebben de wil Gods maar ten dele geopenbaard, en alleen voor een zekere tijd: 'God, voortijds veelmaal en op velerlei wijze tot de vaderen gesproken hebbende' (Hebr. 1:1), dat is: Hij heeft Zijn licht meer en meer laten opgaan, totdat de Morgenster en de Zon der gerechtigheid zijn opgegaan. Hij heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon. Hij heeft dus volkomen en duidelijk gesproken.

3. Andere profeten spraken slechts voor de oren van de mensen, maar Christus spreekt altijd tot het hart: 'Hij heeft de sleutel Davids, die opent en niemand sluit, en Hij sluit en niemand opent' (Openb. 3:7). Niemand kan meer het hart openen en tot de geest doordringen dan Christus. Hij alleen is machtig om te openen de ogen van de ziel door de verborgen, beminlijke en krachtige werking van Zijn Geest.

4. Andere profeten prediken alleen wijsheid aan de mensen, maar Christus predikt de mensen wijs. Andere profeten waarschuwen de mensen, hun zonden hun voorstellend en Gods oordelen verkondigend, maar Christus roept en trekt hen af van de zonde. Daarom wordt er gezegd dat 'Hij leerde als machthebbende, en niet als de schriftgeleerden' (Matth. 7:29).

5. Andere profeten mogen zichzelf niet prediken. De apostel bestraft degenen die zichzelf prijzen (2 Kor. 10:12). Christus, Zichzelf aanmerkende als een gewoon mens, heeft gezegd dat, indien Hij van Zichzelf getuigt, Zijn getuigenis niet waarachtig is (Joh. 5:31). Maar op een andere plaats, op Zichzelf ziende als Middelaar, heeft Hij recht daartegen gesproken: 'Hoewel Ik van Mijzelf getuig, zo is nochtans Mijn getuigenis waarachtig' (Joh. 8:14). Hier ligt een groot onderscheid met andere profeten ten opzichte van hun bediening en die van Christus: zij mochten zichzelf niet prediken, maar Hij heeft van Zichzelf getuigd, omdat Hij niemand meerder had om in het stuk van onze rechtvaardigmaking, heiligmaking en zaligmaking te getuigen dan Zichzelf.

6. Andere profeten hadden hun macht van Hem. Zij worden genoemd 'gezanten van Christus' wege' (2 Kor. 5:20). Zo hebben de profeten de Geest der voorzeggung niet van zichzelf, maar alles wordt getrokken uit Christus, als uit een volle zee van uitnemende wijsheid en kennis. In Hem zijn alle schatten een zee, een oceaan van kennis. Van Hem hebben de profeten gekregen wat zij gehad hebben.

Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

(wordt vervolgd)

Toename antisemitisme

Het RD van 2 mei maakte melding van een wereldwijde toename van het aantal antisemitische incidenten met 13 procent. Sommige Joden vragen zich af of ze nog wel bij deze samenleving behoren. Bij dit soort berichten worden allerlei mogelijke oorzaken te berde gebracht.

ds. W. Silfhout,
Capelle a/d IJssel

Zo wordt als een van de redenen genoemd de polarisatie en de verharding in de samenleving. Ook het gebruik van de sociale media lijkt daarbij een belangrijke factor. Het is nu eenmaal gemakkelijker om iets te zeggen tegen een scherm, dan tegen iemand op straat. Bovendien hebben uitlatingen op sociale media een groot bereik. Ook worden Joden buiten Israël verantwoordelijk gehouden voor wat er gebeurt in de strijd tussen Israël en de Palestijnen.

Kan het antisemitisme worden verklaard uit de rol, die de Joden hebben gespeeld in de economie, in de geldhandel? Die haat is daardoor wel gevoed. Dat veel Joden in die maatschappelijke sector werkzaam waren en zijn, is echter niet aan hen te wijten, maar aan de maatschappelijke omstandigheden waaronder zij verkeerden en verkeren. Ze werden in Europa vanouds van de gilden en dus van allerlei gewone beroepen, uitgesloten.

Verontrustend

Wat de redenen ook mogen zijn, het is

zonder meer verontrustend dat de haat tegen het Joodse volk toeneemt. Frankrijk spant daarbij wel de kroon. Maar ook in Nederland meldt het Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI) een toename van het aantal antisemitische incidenten. Ook in Duitsland is niet alleen sprake van openlijke vijandschap tegen de Joden, maar eveneens van een weliswaar verborgen, maar toch in de gedachten van vele mensen aanwezig antisemitisme.

Nu is Jodenhaat niet alleen iets van onze tijd. In de loop van de geschiedenis zijn er momenten dat er nauwelijks iets van wordt gemerkt. Maar het steekt telkens de kop weer op. Niet voor niets wordt het aangeduid als een 'veelkoppig monster'. Dat betekent niet alleen dat het altijd aanwezig is, maar dat de vormen, waarin het zich manifesteert, ook onderscheiden zijn. Als we echter iets dieper graven en allerlei aangedragen en besproken oorzaken laten voor wat ze zijn, is er wel iets meer over te zeggen.

Het Joodse volk is niet inpasbaar en daar-

om historisch, politiek, maatschappelijk, economisch en godsdienstig altijd weer een storende factor. De geschiedenis van het volk Israël onder het Oude Testament spreekt in dat opzicht boekdelen. We hoeven alleen maar te denken aan de pogingen van Farao om het volk Israël uit te roeien en de geschiedenis van Esther leert ons dat de vijandschap tegen het volk van Israël steeds weer opnieuw de kop opstak. Ten diepste ging het daar steeds om de strijd tussen het vrouwenzaad en het slangenzaad. Maar wat was de aanleidende oorzaak van de haat van Haman tegen het Joodse volk? We lezen het in Esther 3:8: 'Want Haman had tot den koning Ahasvéros gezegd: Er is één volk, verstrooid en verdeeld onder de volken in al de landschappen uws koninkrijks. En hun wetten zijn verscheiden van de wetten aller volken, ook doen zij des konings wetten niet; daarom is het den koning niet oorbaar hen te laten blijven.'

We zien hetzelfde in Handelingen 16:20,21, waar Paulus en Silas gebracht werden voor de hoofdmannen van Filippi. Daar werden ze door de mannen die de hoop van hun gewin in de waarzeggende dienstmaagd in rook zagen opgaan, beschuldigd. 'Deze mannen beroeren onze stad, daar zij Joden zijn. En zij verkondigen zeden, die ons niet geoorloofd zijn aan te nemen, noch te doen, alzo wij Romeinen zijn.'

Strijd tegen God?

Kunnen we dat vandaag ook zeggen? Onmiskenbaar zijn de wetten van de Joden onderscheiden van die van andere volken, onderscheiden ook van Gods heilige geboden, al pretenderen de Joden dat ze door hun ge- en verboden God dienen. De situatie is nu weliswaar anders. Maar dat neemt niet weg dat haat tegen de Joden in strijd is met het leven van een christen.

Zou de haat tegen de Joden misschien moeten worden gezien als een strijd tegen de God van het Joodse volk, al dienen zij deze God niet in waarheid? En zou antisemitisme ook niet een onbewust verzet zijn tegen de nog onvervulde beloften die er voor het Joodse volk in het Oude en Nieuwe Testament zijn weggelegd?

In Auschwitz, Sobibor en op vele andere plaatsen is te zien, waartoe Jodenhaat kan leiden. De meer dan zes miljoen Joden die in de Tweede Wereldoorlog zijn vermoord, spreken in dat opzicht boekdelen. Laten we ons wachten voor negatieve uitlatingen over de Joden.

Een nieuwe manier van bijbeluitleg [1]

Er is veel gaande in de gereformeerde gezindte. Thema's als vrouw en ambt of homoseksualiteit en Avondmaal geven veel discussie. Standpunten zijn aan het schuiven. Dat heeft te maken met een nieuwe manier van bijbeluitleg die met name in de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) gangbaar wordt. Aan de hand van enkele publicaties willen we dat laten zien. Tot lering van ons.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Vele jaren vormden de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) een hecht bolwerk waarin de leer van de Reformatie krachtig werd voorgestaan. Zeker, rond onderwerpen als verbond en doop of het bevindelijke leven gingen de wegen vaak uiteen. Maar op het gebied van de exegese van de Bijbel maakten we dankbaar gebruik van het werk van bijvoorbeeld professor J. van Bruggen. Vrijgemaakten stonden voor het gezag van de Bijbel.

Twee universiteiten

De rode draad van het gezag van de Bijbel blijkt uit een recent verschenen boek over de Theologische Universiteit Kampen. Sinds augustus 2012 kunnen we weer spreken over dé universiteit. Daarvoor waren er immers twee universiteiten in Kampen, die van de Gereformeerde Kerken (synodaal) en van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt). Dat tweetal herinnerde aan de kerkscheuring van 1944 in de Gereformeerde Kerken in Nederland, mede veroorzaakt door de schorsing van prof. K. Schilder. Sinds die tijd ontstond er in Kampen een tweede predikantenopleiding. Over deze opleiding verscheen het dikke, leerzame en prettig leesbare boek "Domineesfabriek". Het boek tekent ook de voor geschiedenis van de predikantenopleiding tot 1944, toen de kerken nog één waren. Maar het grootste gedeelte gaat over de tijd na 1944. Voor dit artikel richten we ons in het bijzonder op de plaats van de Bijbel

De Kamper hoogleraren hielden met overtuiging vast aan het gezag van Gods Woord. Moeilijker werd het toen in de eigen kerkelijke kring vragen werden gesteld rond het schriftgezag.

en het gezag ervan aan de opleiding. In een volgend artikel zien we wat er de laatste tijd is gaan schuiven.

Geelkerken

Als wetenschappelijke instelling had de universiteit in Kampen al jaren oog voor de schriftkritiek zoals deze bijvoorbeeld aan de universiteit van Leiden gangbaar was. De Kamper hoogleraren hielden met overtuiging vast aan het gezag van Gods Woord. Moeilijker werd het toen in de eigen kerkelijke kring vragen werden gesteld rond het schriftgezag. Dit gebeurde in de jaren twintig door de predikant J.G. Geelkerken, leerling van A. Kuyper en H. Bavinck. Hij pleitte voor vernieuwing van de kerken en een ruimere opvatting over het schriftgezag. De synode van 1926 wees zijn standpunten af en eiste dat Geelkerken een letterlijke uitleg van de zondeval, met de slang die sprak, voor zijn rekening nam. Dat wilde hij niet. Geelkerken werd geschorst. De oude standpunten waren weliswaar gehandhaafd, maar de vraag naar vernieu-

wing bleef. Deze vragen gingen vooral over de verhouding tussen het christendom en de eigentijdse cultuur. Met name rond de hoogleraar K. Schilder groeide een kring van 'vernieuwers', die tegenover de gereformeerde kerkleiding kwam te staan. Overigens had de behoefte aan vernieuwing meer te maken met dogmatische thema's dan met het schriftgezag. Na de Vrijmaking van 1944 voeren de vrijgemaakte kerken op het gebied van het schriftgezag een orthodoxe koers. Met name de hoogleraar S. Greijdanus betekende veel voor de gereformeerde bijbeluitleg. Zijn boek over de regels om de Bijbel uit te leggen (de hermeneutiek) is nog steeds waardevol. En zijn commentaren op het Nieuwe Testament worden door onze predikanten graag gebruikt. Greijdanus stond sterk op het standpunt dat tekst met tekst vergeleken moet worden. Het Goddelijke karakter van de Bijbel stond daarbij bovenaan.

Zeer kritisch

Deze overtuigingen zorgden voor een zeer kritische houding van de vrijgemaakten richting de synodaal gereformeerden, waar in de jaren zestig de standpunten over het schriftgezag begonnen te schuiven. De schriftkritiek won veld. Voor de gereformeerde vrijgemaakten was het een teken van verval van de Gereformeerde Kerken. De kloof tussen de twee Kamper universiteiten werd dieper. De vrijgemaakte kerken kozen steeds meer voor het isolement. Een deel van de vrijgemaakten betreunde dat en begeerde juist toenadering tot de Gereformeerde Kerken. Het leidde eind jaren zestig tot een nieuwe kerkscheuring, waaruit de Nederlands Gereformeerde Kerken ontstonden.

Dit alles versterkte de overtuiging van de vrijgemaakten dat ze de ware kerk vormden. Krachtig werd het eigen geluid voorgestaan en aan de eigen universiteit overgedragen aan de volgende generatie. Echter, juist dit bevorderde de onvrede in eigen gelederen. De tijd rijpte voor nieuwe inzichten. En de Theologische Universiteit ging voorop. Daarover gaat het in het volgende artikel.

N.a.v. George Harinck, Wim Berkelaar, "Domineesfabriek. Geschiedenis van de Theologische Universiteit Kampen"; uitg. Prometheus, Amsterdam, 2018; 683 blz.; € 49,99.

De DKO nader bezien

Door de ambten regeert Christus Zijn kerk. Het gereformeerd kerkrecht wordt daarom presbyteriaal genoemd.

J.T. van den Berg,
Nunspeet

Vorige maal zagen we hoe de DKO tot stand kwam. Nu iets meer over de inhoud. Wat is nu kenmerkend voor de DKO?

Daarin zijn bij uitstek de hoofdlijnen van het gereformeerd kerkrecht verankerd, zoals deze sinds de synode van Emden aanvaard waren. In de eerste plaats de centrale plaats van de ambten in de gemeente. Door deze regeert Christus immers Zijn Kerk. Het gereformeerd kerkrecht wordt daarom presbyteriaal genoemd (presbyter is ouderling).

De DKO noemt de ambten 'diensten'. De DKO geeft voorschriften over de toelating tot het predikambt, over de verkiezing van ambtsdragers enz. (art. 2-28). Daarna spreekt de DKO over de kerkelijke samenkomsten (art. 29-52). Hierbij gaat het over regels voor de kerkenraden, classes en synoden. In het gereformeerde kerkrecht staat de plaatselijke gemeente centraal. Daar bouwt de Heere Zijn Kerk door de ambtelijke bediening van Woord en sacramenten. Maar dat betekent zeker niet dat een kerkverband niet belangrijk zou zijn. Kerken hebben de Bijbelse roeping om gemeenschap te zoeken met allen die op

Toen Koning Willem I in 1816 een nieuw reglement voor de Nederlandse Hervormde Kerk vaststelde, betekende dat ook het einde van de gelding van de DKO. De kerk kreeg een sterk centraal gezag.

dezelfde grondslag staan. Anders zouden we independentistisch zijn. Independenten (onafhankelijken) erkennen geen bevoegdheden van classes en synoden. Daarom wordt ons kerkrecht ook wel presbyteriaal-synodaal genoemd.

Geen hiërarchie

Principieel voor het gereformeerde kerkrecht is de afwijzing van hiërarchie. Dat zal duidelijk zijn, gezien de volstreekte breuk met het roomse stelsel. Daarover was al een bepaling opgenomen in de kerkorde van Emden, die vrijwel ongewijzigd in de

DKO is overgenomen, (art. 84). Deze bepaling houdt in dat geen kerken over andere kerken en geen ambtsdragers over andere ambtsdragers enige heerschappij mogen voeren. De classes en synoden worden meerdere vergaderingen genoemd, maar dat 'meerdere' heeft niet de betekenis van hoger (met hiërarchische invulling). Het wil zeggen dat de kerken in bredere verbanden samenkomen.

Dit anti-hiërarchische beginsel betekent overigens niet dat ambtsdragers of kerken uitspraken van kerkelijke vergaderingen zonder meer naast zich neer zouden kunnen leggen. De vrijwillige aansluiting bij het kerkverband verplicht er wel toe zich aan wettig genomen besluiten te onderwerpen, uiteraard tenzij deze in strijd zijn met Gods Woord.

Hierover gaat het bekende artikel 31 van de DKO, dat het recht van appel regelt. Dit artikel heeft een belangrijke rol in de kerkgeschiedenis gespeeld, met name bij de breuk binnen de Gereformeerde Kerken door de Vrijmaking van 1944. De vrijgemaakten heetten vroeger de Gereformeerde Kerken, onderhoudende artikel 31 DKO.

Wijziging van de DKO

De DKO geeft verder bepalingen over de bediening van de sacramenten en de andere kerkelijke plechtigheden (art. 53-70)

en over de kerkelijke tucht (art. 71-83). Het zal duidelijk zijn dat het in dit korte bestek niet mogelijk is concreet op de inhoud in te gaan.

De Generale Synode 2007 van onze gemeenten heeft een nieuwe uitgave van de DKO vastgesteld. Wie nader kennis wil nemen van de inhoud van de DKO kan terecht bij de toen verschenen publicatie: de DKO met toelichting (verkrijgbaar bij het Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening in Woerden). De slotbepaling van de DKO (art. 86) bepaalt dat - als het nut van de

kerken dat vereist - de kerkorde gewijzigd kan en zelfs behoort te worden. Dat mag echter niet gebeuren door kerken afzonderlijk, maar alleen door een generale synode. Omdat er door tegenwerking van de provinciale overheden na 1618 geen landelijke synodes gehouden zijn, zijn er nadien geen wijzigingen aangebracht in de DKO. Overigens was de doorwerking van de DKO in de periode toch al beperkt, omdat in de meeste provincies de gewestelijke overheden eigen kerkordes hadden vastgesteld. Daarbij was de DKO wel vaak

leidraad. Maar de wens van de landelijke kerk, dat de Staten-Generaal goedkeuring aan de DKO zouden geven en dat deze overal van toepassing zijn, is nooit gehonoreerd. Toen Koning Willem I in 1816 een nieuw reglement voor de Nederlandse Hervormde Kerk vaststelde, betekende dat ook het einde van de gelding van de DKO. De kerk kreeg een sterk centraal gezag. Hoe het verder ging met de DKO, willen we zien in de laatste bijdrage.

(wordt vervolgd)

RUBRIEK **AL DEZE WOORDEN** [20]

Onderscheidings- teken

TIEN GEBODEN VOOR ONS

Je weet wel wat een onderscheidingsteken is. Als iemand een koninklijke onderscheiding draagt, dan is voor iedereen zichtbaar dat hij geridderd is.

Nu is de rustdag ook een onderscheidingsteken. Want de heidenen kenden en kennen deze instelling niet. Het wonderlijke ritme van werken en rusten, van zes en één. 'Gedenk... om die ene dag te heiligen... dan zult gij niet doen enige arbeid...', is de blijvende oproep vanaf de Sinaï. Laat dat gebod dus je gedachtewereld en je gevoelsleven beheersen. Bedenk het goed: 'er is één dag in de week, die is niet van mij, maar van de HEERE'. De HEERE zegt daarom bij monde van Ezechiël: 'En heiligt Mijn sabbatten, en zij zullen tot een teken zijn tussen Mij en tussen ulieden, opdat gij weet, dat Ik de HEERE uw God ben' (Ezech. 20:20).

De rustdag dus als onderscheidingsteken van een afgezonderd volk. Deze dag is een teken van het genadeverbond! Een dag die bewijst dat je leeft onder de bediening van dit genadeverbond. Op deze dag wil

de Verbondsgod bijzonder tonen: hoe Zijn wezen is (eerste gebod), wat Zijn dienst inhoudt (tweede gebod), hoe Hij Zich bekendmaakt in Zijn vele en rijke namen (derde gebod). De Verbondsgod wil dat dit merkbaar en zichtbaar is in de eredienst en in heel je leven. Daartoe roept Jehova je steeds weer op! De HEERE zette jou apart, ook om deze dag apart te zetten. Geef deze dag daarom een ándere inhoud dan de andere dagen van de week.

Een dag om te herdenken. Dat is uniek in de wereld. Bij de afkondiging al, en nu nog. Deze dag heeft allereerst een godsdienstige functie. Voor zeven 'doelgroepen': 1. jezelf, 2. zoon, 3. dochter, 4. dienaar, 5. dienaress, 6. vee, 7. vreemdeling. Dit zijn zeven geledingen die moeten en mogen delen in de rustdagzegen. Te beginnen met het eigen leven. Dan het gezinsleven. vervolgens binnen de arbeidsverhoudingen, zelfs in de dierenwereld. En tenslotte is het van belang voor de hele samenleving.

De onderbouwing voor het rustdaggebod ligt volgens de eerste weergave van de wet in Exodus 20 (vers 11) in de schepping. God rustte Zelf na Zijn scheppingswerk. In de tweede weergave van de wetswoorden in Deuteronomium 5 (vers 15) wordt de

bevrijding uit Egypte (ook) als argument genoemd. De God van de schepping is immers Dezelfde als de God van de herschepping, de verlossing. Hij roept op om te rusten: word toch geen slaaf! De Heere roept terug van elke vorm van slavernij. Je hebt zo nodig: rust voor je lichaam, voor je ziel, voor je geest. Rust in God, door de Verlosser. Dat strekt alleen tot je wezenlijk welzijn. Hij wil geen werkslaven, geen geldslaven. Hij wil van zondeslaven van nieuws geboren, liefhebbende kinderen maken, die Hem dienen, omdat Hij het zo eeuwig waard is.

Dat is uitsluitend Zijn werk op Zijn dag: 'Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen'. Op Gods dag gaat het immers alleen om Góds werk. Vandaar het weekritme. Voor het heidendom bestaat deze tijdsordering niet. Die jagen maar door. Zij hebben nooit rust. Het kenmerkende van de bediening van het genadeverbond is, dat er rust wordt verkondigd, rust wordt geschonken. Rust op Gods dag, door Gods werk, door Gods Geest, in Gods Gezalfde. Is dit wekelijkse onderscheidingsteken in jouw leven zichtbaar? De zegenrijke rustdag!

v. A.

Het werk van de koster: een nooddruftig werk

Heeft de classis zeggenschap over de benoeming van een koster? Op die vraag gaf ds. G.H. Kersten antwoord in De Saambinder van 8 maart 1928. Nee, de classis doet er wijs aan dergelijke zaken aan de gemeente zélf over te laten. Anders komt straks een timmerman op de classis klagen dat men hem gepasseerd heeft en een kruidenier komt klagen dat de koffie voor de kerkenraadsvergaderingen niet bij hém gekocht wordt.

A. Bel,
Vlaardingen

Een duidelijk antwoord. Maar waarom stelt iemand eigenlijk zo'n vraag? Dat is minder duidelijk. In De Saambinder wordt de koster vaak genoemd, bijvoorbeeld in verslagen van intrede- en afscheidsdiensten. Meestal summier en in één adem genoemd met de organist. Ds. H. Ligtenberg sr. had op nieuwjaarsdag voor de koster altijd een hartelijk én bemoedigend woord. Over het werk van de koster zei hij dan: 'Het is een nooddruftig werk, dat weet ik, want ik ben zelf ook een poosje koster geweest'. Nooddruftig - misschien niet helemaal het juiste woord, maar zeker kosters zullen wel zo'n beetje begrijpen wat hij bedoelde.

Nog wat over ds. Ligtenberg en de koster. Al spoedig waren er na de komst van ds. Ligtenberg in Rotterdam-West te weinig zitplaatsen in de kerkzaal aan het Rauwenhoffplein. Dat had ook gevolgen voor het kostersgezin Ruit. In De Saambinder van 31 december 1953 lezen we: 'Elke zondag moet de consistorie gebruikt worden om de opkomende leden een plaats te verschaffen, waardoor de kerkeraad zich genoodzaakt zag om zelfs een kamer van de koster te gebruiken'.

Kostersdag

Vanaf 1999 wordt regelmatig een kosters-

Een koster in lang vervlogen dagen.

dag gehouden. Diverse keren werd een verslag in De Saambinder opgenomen. In het verslag van de eerste bijeenkomst lezen we: 'Het doel van de dag wordt uitgelegd: ontmoeting, een leerzame, gezellige dag, het uitwisselen van ervaringen. Het is niet de bedoeling om een bond of vereniging op te richten. De dag moet meer het kader van een reünie krijgen'. Op de kostersdag die in 2016 in Benthuisen gehouden werd, noemde J. Mastebroek de koster een duizendpoot en in dat

verband had hij het over vele 'handen' en een brede rug. Hij vertelde ook over koster Petersen uit Gouda. 'Verschillende leden klaagden na een ochtenddienst dat het erg warm was in de kerk. Petersen zei zijn maatregelen te zullen nemen. 's Middags gaven de mensen hem een compliment: heerlijk koel. Terwijl hij niets had gedaan'.

De achtste kostersdag werd in 2018 gehouden in Werkendam. De jongste aanwezige koster was 22 jaar (Nijkerk), de oudste 82 (Terneuzen). 'De bijeenkomst met als thema "Veiligheid" werd geopend door ds. M. Karens, die wees vanuit Psalm 91:1 op de veiligheid die te vinden is in de schuilplaats van de Allerhoogste en de schaduw van de Almachtige. 'Die schuilplaats en die schaduw is de Heere Jezus Christus. Ik hoop dat u niet alleen veel verkeren mag in het huis des Heeren, maar ook mag zitten in die Schuilplaats'.

Verantwoordelijkheid

In De Saambinder van 2 februari 2012 stelde J.P. Sinke op schrift wat koster J. de Looft uit Yerseke hem vertelde. 'We hebben weleens een paar Belgen gehad, die zich tijdens een bezoek aan Yerseke afvroegen wat er toch aan de hand was. Zoveel mensen en zulke mooie hoeden! Ze kwamen eens poolshoogte nemen. Ik heb toen een praatje met hen gemaakt en hen ook verteld dat ze van harte welkom waren. Een enkeling heeft weleens een deel van de dienst bijgewoond, maar de meesten waren snel vertrokken. (...) Bij de jeugdvereniging gaat het er natuurlijk wel wat rumoeriger aan toe dan bij de vrouwenvereniging, maar dat hoort er nu eenmaal bij. Je moet ook wat van de jeugd kunnen verdragen. Moeilijk zijn ze in ieder geval niet. (...) Ik geniet iedere dag van mijn werk. Het is fijn om iets voor anderen te kunnen betekenen. Ik heb dan ook nog geen dag terugverlangd naar mijn vorige werk. Anderzijds brengt het kosterschap ook een enorme verantwoordelijkheid met zich mee. Je zit zo vaak onder het Woord en het wordt zo vaak aan je hart gelegd! En dan is het maar de grote vraag wat we met die boodschap hebben gedaan'.

Ten slotte: in De Saambinder van 24 september 1970 stond een gedicht van 26 regels met de titel "Verzuchting van een kosteres uit een landelijk dorp". De eerste twee regels luiden:

*Maak van Gods huis geen vuilnisbelt,
Daar wordt van 's Heeren lof verteld.*

(wordt vervolgd)

Gereformeerde Gemeente Alblasserdam 40 jaar

Kerkenraad
Alblasserdam

Op Tweede Kerstdag 1928 werd in Alblasserdam voor het eerst een Gereformeerde Gemeente geïnstitueerd. In 1953 is vrijwel de hele gemeente overgegaan naar het pas gevormde kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland.

Begin jaren '70 zochten enkele Alblasserdamse leden van de Gereformeerde Gemeente te Hendrik-Ido-Ambacht contact met de kerkenraad van die gemeente. Kandidaat J.W. Verweij was kort tevoren als predikant van die gemeente bevestigd. Hij heeft de vorming van een afdeling in Alblasserdam gestimuleerd. Op 6 januari 1972 werd de eerste weekdienst gehouden in het houten baptistenkerkje aan de Plantageweg. Het was een dienst waarin ds. Verweij voor- ging.

Op 2 mei 1979 werd de gemeente geïnstitueerd in een bijzondere kerkdienst. Ook hierin ging de predikant uit Ambacht voor. Hij preekte over Lukas 12:32: 'Vrees niet, gij klein kuddeken, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven'. Als eerste kerkenraadsleden werden bevestigd: tot ouderling A. Verhoeff en A. Bioch en tot diaken B. Bas en A. Slagboom. Ds. Verweij was heel nauw betrok-

ken bij onze gemeente. Hij deed naast zijn consulentchap veel pastoraal werk in de kleine gemeente van aanvankelijk (1979) 270 leden en doopleden.

Op 11 juni 1987 werd een eigen kerkgebouw in gebruik genomen, dat in 2006 werd vergroot. De gemeente heeft in 40 jaar een constante groei gehad en telt nu bijna 1600 leden en doopleden. Met het gebruik van de zalen heeft de kerk maximaal 1332 zitplaatsen.

Drie predikanten

Vanaf 8 oktober 1992 tot en met 5 februari 1997 was ds. C. de Jongste de eerste eigen predikant van de gemeente. Vanaf 19 januari 2000 tot aan zijn emeritaat op 31 januari 2017 was ds. B. van der Heiden aan de gemeente verbonden. En op 10 juli 2018 deed ds. C. Sonneveld zijn intrede.

We mogen geloven dat hun prediking niet ongezegend is gebleven. De belangrijkste vraag voor ons allen is echter: Zijn wij

persoonlijk al een schaap van dat 'kleine kuddeken' geworden?

Toen de gemeente 25 jaar bestond, preekte ook ds. Van der Heiden over de tekst waarin deze uitdrukking staat. Tijdens de herdenkingsdienst van 2 mei jl. deed ds. Sonneveld hetzelfde. Hij noemde de tekst 'Een troostvolle belofte voor de gemeente van Christus' en stond achtereenvolgens stil bij drie gedachten:

1. Een tere aanspraak ('Vrees niet, gij klein kuddeken'),
2. Een groot geschenk ('het Koninkrijk'),
3. Een vaste grond ('uws Vaders welbehagen').

Schape zijn dom, dwaalziek en hulpeloos, maar gelukkig zijn zij die door Gods genade van een bok tot een schaap zijn gemaakt. Ze zijn vaak zo bang voor zelfbedrog, maar ze liggen toch in goede handen. Ze maken deel uit van een kudde die hier op tere wijze wordt vertroost. En al is de kudde dan klein, ze krijgen een groot geschenk: het rijk van Gods heerlijkheid. Wie geeft hun dat Koninkrijk? Het is God de Vader! De grond ligt immers in Zijn welbehagen. Het is de vrije gunst die eeuwig God bewoog, zo besloot ds. Sonneveld zijn herdenkingspreek.

Goede herinneringen

Daarna was het woord aan ds. J.W. Verweij, die als consulent aan de wieg van de jonge gemeente heeft gestaan. Hij zei goede herinneringen aan die tijd te bewaren. Er was verwondering in zijn hart, ziende op de groei van de gemeente. Ernstig wees hij op de noodzaak van de wedergeboorte en bewogen riep hij jong en oud ertoe op om de knie voor Koning Jezus te buigen. Uit zijn woorden sprak ook een groot verlangen om eenmaal thuis te mogen zijn en die Vaderlijke liefde te mogen aanbidden. 'Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen!'

Met die woorden kwam een indrukwekkende dienst ten einde.

Boekennieuws

"Opdat ik Hem kenne", Andrew Gray; uitg. Den Hertog, Houten; 268 blz.; € 21,90.

Opdat ik Hem kenne

Kerkelijk hoogtepunt van de Schotse stad Glasgow is de Cathedral. Vanbuiten is de kerk een plaatje, binnen preekte Andrew Gray ruim drie jaar, van 1653 tot aan zijn overlijden in 1656. Het boek "Opdat ik Hem kenne" bevat twaalf preken die Gray uitsprak in deze Glasgow Cathedral en die nu voor het eerst in het Nederlands zijn uitgegeven. Deze preken hebben geen centraal thema, maar in de eerste preek laat Gray al in zijn hart kijken: 'Christus' vredesonderhandelingen met de zondaar'. Hij ontleent hier zijn hoorders (en zijn lezers) iedere verontschuldiging voor een onbekeerlijk bestaan. Zijn boodschap was (en is): Er is veel werk te doen, dus: Bekeert u. Wat hij bedoelt, is dit: 'O slapers ontwaakt, en roep uw God aan. Leg dus alle geestelijke luiheid en vadsigheid af'.

Op meerdere plaatsen in deze preken zijn er verwijzingen naar het Heilig Avondmaal te vinden. In een preek over 'Abraham is een vriend Gods genaamd geweest' spreekt Gray hen aan die voornemens zijn om aan de bediening deel te nemen. Ernstig waarschuwt hij voor de zonde van onwaardig eten en drinken: 'Heb hoge gedachten over Christus als Hij het feestmaal met ons houdt'. Gray noemt een aantal gesteldheden die ongeschikt zijn om met Christus aan Zijn tafel te zitten. In het kort: een wettische gesteldheid is ongeschikt voor de tafel des Heeren. In eigen kracht met Hem eten en drinken, is voor Hem ongeschikt. Een on-

gevoelig en liefdeloos hart is ongeschikt, want daarmee wordt Christus niet bemind. Als de zonde niet is gedood, is de zondaar ongeschikt om aan des Heeren avondmaal te komen. En wie zich niet heeft voorbereid, kan beter achterblijven, want het veronachtzamen van de voorbereiding is het onderwaarderen van de Gastheer. Maar het overheersende thema van Gray's preken is dit: 'Wij hebben uitnemend en heerlijk nieuws uit een ver land om dit vandaag aan u bekend te maken. Wij hebben een uitnemende tijding van het hof des hemels om u die te doen weten. Het is in het kort dit: De hemel wil met de aarde verzoend worden. De Personen van de gezegende Drie-eenheid wensen met u verzoend te worden. Dit moeten wij als gezanten van Christus aan u verkondigen: het is opdat u zich met God zult laten verzoenen'.

J. van 't Hul, Lieren

"Jozef vernederd en verhoogd", ds. C.A. van Dieren; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 543 pag.; € 34,90.

Jozef vernederd en verhoogd

De apostel Paulus zegt tegen Timótheüs: 'Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is'. Dat kan ook zeker gezegd worden van de geschiedenissen van Jozef.

In 35 Bijbellezingen geeft onze geliefde broeder uit Rijssen ons veel onderwijs. Mocht het ook voor velen tot een eeuwige zegen gesteld worden. Jong en oud, neem en lees! Sprekend over het welbehagen Gods dat gelukkig voortgaat, zegt hij: 'Jeugd, ga daarom naar de kerk. Ezau ging weg, maar zullen jullie dat nooit doen, jongens en meisjes? Zullen jullie de waarheid niet loslaten? Dat kan zo van stapje tot stapje gaan. Vraag of de Heere je wil vasthouden. Ouders, smeeke of uw kinderen ervoor bewaard mogen worden'.

De schenker vergat Jozef, zodat deze nog in de gevangenis blijven moest. 'Het woord 'vergeten' houdt de stervensweg van Gods Kerk op aarde in. Het betekent niets meer over te houden. Dat betekent echter ook straks alleen het eeuwige wonder van God overhouden. ...Zolang een mens rekent, gebeurt er echter niets. Weet u wat zo'n heilige zaak is? Dat u uitgerekend raakt en dat u God laat rekenen. Hij heeft immers de tijd van Jozefs verlossing en van al de gevangenen bepaald. Eén is er in de hemel Die het zuchten van de gevangenen hoort. Hij hoort hun stem, ook als van de gebeden soms niet meer overblijft dan een zucht, een 'och' en een 'ach'.

In de preek over de borgstelling van Juda, met als thema: 'Jakob

door Juda overreed', lezen we: 'In deze geschiedenis wordt Juda als type van Christus eerst naar voren gebracht in het profetische en onderwijzende ambt van Middelaar. Het begint ook in de arbeid van Christus niet terstond op Golgotha. Het begint niet terstond met het stuk van de borgtocht, maar met het plaatsmakende werk daarvoor. Zie, wie kan beter plaats ervoor maken dan Christus Zelf?' Het beeld van Juda als borg wordt vastgehouden: 'Benjamin heeft, liggend tussen zijn broers, de woorden van Juda gehoord. Zou zijn ziel niet van blijdschap opgesprongen zijn toen hij zijn broer zo hoorde spreken? Toen is er meer heerlijkheid van Juda uitgegaan dan ooit tevoren'. Groot was de verwondering toen Jozef zich bekendmaakte. 'Mensen, hoeveel te meer is het onbegrijpelijk en tot verwondering als God Zich als een verzoend God in Christus aan de zondaar openbaart'.

ds. G. van Manen, Elspeet

Afscheidspenning

P.C. Beeke, Middelburg

We gaan onderstaande penning ontcijferen, doe je mee? Om te beginnen: welk jaartal staat er op de rand in Romeinse cijfers?

Zoek eerst CIO. Deze tekens vormen (met een beetje fantasie) samen de letter M: 1000. Daarnaast IO, hoofdletter D, dus 500. Dan de C, die ken je nog wel: 100. Tenslotte XIX, dus 19 (X + IX, 10 + 9). Tel op: CIO + IO + C + XIX en je vindt... 1619. Einde rekenles.

Nu vaderlandse geschiedenis. Wat gebeurde er in 1619? Het antwoord staat voorin je Bijbeltje (zoek op). En ook op de voorkant van de penning. Dit plaatje heb je vast vaker gezien. De Synode van Dordrecht.

Die beroemde kerkvergadering begon in 1618 en eindigde in mei 1619, 400 jaar

geleden. Meer dan honderd predikanten en ouderlingen uit binnen- én buitenland waren uit-vergaderd. De Dordtse Leerregels werden hardop voorgelezen (6 mei) en het afscheid volgde op 29 mei. Alle deelnemers kregen als herinnering een gouden gedenkpenning mee.

Nog een paar Latijnse woordjes voor beginners. Er staat: 'Religione asserta'. Wat is dat? De kerkstrijd tussen Arminius en Gomarus was voorbij. Arminius' aanhangers waren veroordeeld en weggestuurd, Gomarus' leer was op Gods Woord gegrond. Eindelijk zekerheid na veel gedoe. De religie, de leer van de kerk, stond vast. 'Religione asserta' - de godsdienst verzekerd! Daarom blijven we altijd dicht bij Dordt.

En 'Mons Sion'? Het is de berg Sion

waarop Salomo de tempel bouwde. In Jeruzalem, de stad van koning David. Van vier kanten blaast de wind ertegen: aanslagen(!) van de duivel op de kerk. Maar gelukkig, in de zon staat met (Hebreeuwse) letters: JEHOVA. Gods hoogste Naam: IK ZAL ZIJN DIE IK ZIJN ZAL. Komen er stormen tegen de kerk? IK-ZAL-ZIJN verjaagt alle vijanden.

Hij beschermt Zijn kinderen. In 1619, in 2019. Altijd.

vervolgverhaal

71

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

'Wil ze een bedevaart maken en veel geld betalen voor missen om haar ziel te redden? Zeg haar dat ze de woorden moet lezen, die ik nu opschrijf. Die zal ze ook in dit Boek vinden.'

Palko kijkt over de schouder van de priester, terwijl deze de woorden opschrijft: 'Want uit genade zijt ge zalig geworden door het geloof; en dat niet door u, het is Gods gave, niet uit de werken, opdat niemand roeme' (Ef. 2:8 en 9). Op dat ogenblik komt Christina binnen. 'Hier is wat voor Palko en zijn grootvader', zegt ze. 'Maar meneer, wat ziet u wit! U moet direct naar bed!' Bezorgd slaat ze het dekbed weg en schudt het kussen op. 'Ja, ja, straks hoor. Ik ga nu met Palko een eindje wandelen in de tuin. Hij kan niet

langer blijven, want het is nog een heel eind naar de hut.'

Wat kost het Palko moeite zijn vriend te verlaten! 'Ik zou zo graag bij u blijven, u bent zo alleen'.

'Nee, dat kan niet Palko. Ik voel me al een stuk beter en alleen ben ik niet. De Heere is immers bij me. Vraag aan je grootvader of hij morgen even aankomt. Ik heb iets heel belangrijks met hem te bespreken'.

Voordat ze afscheid nemen, vraagt de priester hoe het met Lesina's vrouw is.

'Zorg je goed voor haar Palko?'

Palko verzekert dat hij goed op haar past en veel van haar is gaan houden. 'Maar nu moet ik gauw gaan, vader Malina. Ik moet ook de Bijbel nog wegbrengen'.

De priester kijkt hem na als hij, met Dunaj op zijn hielen, het bergpad oploopt. Bij een bocht draait Palko zich nog even om en zwaait naar de man, waar hij zo zielsveel van houdt. Dan beklimt hij zo snel als hij kan het pad dat hem naar de hut zal brengen.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Bedankt:

Voor Leiderdorp,
ds. W. Visscher te Amersfoort;
Voor Nieuw-Beijerland,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Voor Rijssen-West,
ds. G. van Manen te Elspeet;
Voor Terwolde-De Vecht,
ds. C. van Ruitenburg te Krimpen a/d IJssel.

OPROEP VAN HET CURATORIUM

Van maandag 20 mei tot en met woensdag 22 mei hoopt het curatorium weer te vergaderen. In deze dagen worden diegenen gehoord, die zich met een attest van de kerkenraad gemeld hebben.

Dit zijn zeer belangrijke dagen voor onze gemeenten. Daarom roept het curatorium predikanten, kerkenraden en gemeenten van harte op om gedurig, maar bijzonder op zondag 19 mei van de Heere af te smeken of Hij in gunst aan ons en onze gemeenten wil gedenken. Om de Heere aan te lopen als een waterstroom, of het Hem behaagt ons te verblijden door Zijn daden. Dat er mannen mogen worden toegelaten om de lessen aan de Theologische School te gaan volgen om te

zijner tijd in de wijngaard te mogen dienen. We belijden dat we het verzondigd hebben en dat is ook zo, maar de Heere geve dat dit beleving mag zijn. Om zo als schuldenaren Hem wel vrij, maar niet los te kunnen laten, ook niet in deze zo wezenlijke zaken. Dan zal het nooit kunnen om iets dat in ons is, maar alleen om Christus' wil. Dat Hij, Die de levende Koning van de Kerk is, ons Zijn gunst doe ervaren. Het raakt toch ook onze kinderen en kleinkinderen, dat ze onder de prediking van vrije genade mogen blijven verkeren. Het mag daarom onze bede wel zijn of de Heere Zelf nu en voor het toekomstige wil geven wat we lezen in psalm 72:5: 'Zij zullen U vrezen, zolang de zon en maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht'. Daartoe geve Hij ons getrouwe dienaars van Zijn Woord.

Op dinsdag 11 en donderdag 13 juni zullen de tentamens en examens worden afgenomen. Vergeet onze studenten niet in deze voor hen en voor ons zulke gewichtvolle dagen. De kerkenraden die zich voorbereiden voor het beroepen van de kandidaat verzoeken we rekening te houden met de regel dat er geen beroep kan worden uitgebracht voordat de kandidaat beroepbaar is gesteld. Dat is op maandag 17 juni. Daarbij geldt ten aanzien

van de beroepbaarstelling van student M.L. Dekker, dat hij uitsluitend beroepbaar is voor het werk van het deputaatschap voor Israël in Nazareth.

Namens het curatorium.
ds. J.J. van Ekeveld, voorzitter
ds. G.J.N. Moens, secretaris

AMBTSDRAGERSBIJEENKOMST IN ZEIST

Op ma. 27 mei (19.30 uur) is er een ambtsdragersbijeenkomst van de classis Utrecht in een zaal van de Geref. Gemeente te Zeist. Dr. ir. S.M. de Bruijn, hoofdredacteur van het Reformatorisch Dagblad, zal het thema "Communicatie" inleiden door aandacht te besteden aan de wijze waarop we als kerk communiceren met derden. In het recente verleden is gebleken dat dit een aangelegen punt is. Ambtsdragers van de classis Utrecht zijn van harte welkom.

AANGEPASTE KERKDIENT

Op zat. 25 mei (14.30 uur) wordt een aangepaste kerkdienst gehouden in de Geref. Gemeente te Kruiningen. Ds. S. Maljaars zal spreken over: de koperen slang in de woestijn (Num. 21:9). Iedereen hartelijk welkom.

Berichten

ZANGAVOND

Geldermalsen – Bethelkerk, zat. 25 mei, 19.30 uur, gem. koor De Lofstem en bovenstemgroep, Arie van der Vlist, orgel. Leiding: ds. P. Mulder, collecte t.b.v. werk van Hanneke Boer in Cambodja.

VERKOPINGEN

Gouderak – Verdouw Bouwmaterialen (Middelblok 166), zat. 25 mei, 10.30-15.00 uur, actiemarkt t.b.v. aflossing kerkgebouw Geref. Gemeente Stolwijk.

Hendrik-Ido-Ambacht – Ridderhal (Hoge Kade 60), zat. 25 mei (10.00-15.00 uur), gezinsmarkt t.b.v. renovatie kerkgebouw.

JAARVERGADERING HELPENDE HANDEN

Oudervereniging Helpende Handen afd. De Bevelanden houdt woensdag 22 mei (19.30 uur) haar jaarvergadering in de Elimkerk in 's-Gravenpolder. Het onderwerp is: 'Wat kan ik allemaal regelen als mijn kind met een beperking 18 jaar wordt?' Notaris A.J. van Driel informeert over de juridische moge-

lijkheden als uw kind geheel of gedeeltelijk niet in staat is voor zijn/haar financiën en/of persoonlijke zaken te zorgen. Informatie: Jolanda Moerdijk (0113-212596) of: bestuur.bevelanden@helpendehanden.nl

JAARVERGADERING VOGG

Op zaterdag 25 mei (13.00 uur) houdt de VOGG haar jaarvergadering in de voormalige Joanneskerk te Klundert (Molenstraat 33). Deze kerk heet nu 'De stad Klundert'. Naast het huishoudelijk gedeelte is er een pro-

gramma rond de beide orgels. Het thema is: 'De dialoog tussen (neo)-barok en romantiek'. Gastheer is Gerben Mourik, huisorganist van 'De Stad'.

JEUGDWERKDAG JBGG

De Jeugdbond Geref. Gemeenten houdt op vrijdag 24 mei een Jeugdwerkdag met als thema 'Een warm nest'. Hoe zorg je er voor dat de gemeente een warm nest is waar jongeren zich thuis voelen en gevoed worden? En hoe draagt het jeugdwerk daaraan bij? Ds. S.W. Janse zal op deze vragen ingaan. Betrokkenen bij het jeugdwerk zijn welkom. Inloop 16.30 uur, start programma 17.45 uur; locatie: Hoornbeeck College, Utrechtseweg 230, Amersfoort. Aanmelden en informatie: www.jbagg.nl/jeugdwerkdag.

STADSWANDELING ENKHUIZEN

Op zaterdag 15 juni is er in Enkhuizen een wandel- en/of vaartocht o.l.v. een gids. Begin van de wandeling: 13.30 uur, van de rondvaart: 15.00 uur. Vertrekpunt kerk Geref. Gemeente, Kloppestraat 12. Vrijwillige bijdrage t.b.v. het kerkgebouw van die gemeente. Aanmelden: stadswandelingenkhuizen@gmail.com of bel Marit Bos (0613-497107).

STADSWANDELING MIDDELBURG

Kerkhistorische wandelingen (o.l.v. gids) met herinneringen aan Smijtegelt, op de donderdagen 23 mei en 20 juni; start voor het oude stadhuis op de Markt, 14.00 uur. Opbrengst (vrijwillige bijdrage) voor Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Groepen op afspraak. Aanmelding: P.C. Beeke, p.c.beeke@kliksafe.nl / 0118-633828.

FIETSTOCHTEN

Op zaterdag 25 mei is de jaarlijkse fietstocht die georganiseerd wordt vanuit de Geref. Gemeente te Genemuiden. Aanmelden tussen 10.45 uur en 11.45 uur bij de kerk, Taghof 3. Opbrengst t.b.v. de Theologische School.

Op zaterdag 25 mei vindt de Veluwe lentetocht plaats. Vertrek- en eindpunt: Petrarckerk, Lunterseweg 25, Ede. Starttijd fietsroutes: 10.00-12.00 uur. Meer informatie: www.veluwseleentocht.nl of tel. 0318-482308.

Op donderdag 30 mei, Hemelvaartsdag, is er een fietstocht in de Hoeksche Waard. Vertrek vanaf 14.00 uur bij kerkgebouw Geref. Gemeente, Sportlaan 2a, Puttershoek. Opbrengst t.b.v. aflossing kerkgebouw. Aanmelden voor 28 mei: amolendijk@kliksafe.nl, of tel. 078-6764671.

NIEUWE VERTEL-CD

Een nieuwe vertel-cd bevat een mooi verhaal om kinderen (vanaf 7 jaar) op eenvoudige wijze kennis te laten maken met iemand met een beperking. De opbrengst is voor Stichting Jemima, Samen uit (vakantieweken mensen met een beperking) en Siloah. De cd is voor € 10,00 (excl. verzendkosten) te bestellen via: vscz@siloh.nl

HERHAALDE OPROEP ZENDINGS DAG

Voor de zendingsdag op zat. 15 juni in Gorinchem zoekt ZGG nog een paar vrijwilligers voor de kindercrèche. Ben jij 14 jaar of ouder

en vind je het leuk om met kinderen tot 7 jaar om te gaan? Meld je dan snel aan voor de ochtend- en/of middagopas: www.zendingsdag.nl/vrijwilliger

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Mevrouw A. Bom-den Tuinder, lid van onze gemeente, ontving een koninklijke onderscheiding. Ze werd lid in de Orde van Oranje-Nassau. Tientallen jaren heeft ze vrijwilligerswerk gedaan op allerlei terreinen. Zo was ze vijftien jaar tweede voorzitter van vrouwenvereniging Tryféna. Kerkenraad Tricht-Geldermalsen

Op 26 april heeft ons lid L. Hendriksen uit handen van de burgemeester van Dronten een Koninklijke onderscheiding ontvangen. Hij is lid geworden in de orde van Oranje Nassau. Naast de vele en langdurige vrijwillige activiteiten in de wereld van de veehouderij en het waterschap is deze onderscheiding hem mede toegekend voor de activiteiten voor de Timotheïsschool en voor onze gemeente, in het bijzonder als lid en later als voorzitter van de onderhoudscommissie. Kerkenraad Lelystad

D. van de Kolk, lid van onze gemeente, is benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Deze koninklijke onderscheiding ontving hij uit handen van burgemeester B. van de Weerd van de gemeente Nunspeet vanwege zijn jarenlange inzet voor diverse maatschappelijke taken. Kerkenraad Nunspeet

Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, en mijn God.

Psalm 43:5

Er staat van David in Psalm 77: 'Dacht ik aan God, zo maakte ik misbaar'. Er zijn mensen die hebben elke dag wat. Gods arme volk krijgt zelden wat. Weet je hoeveel ze krijgen? Over het algemeen zoveel dat ze uit de wanhoop blijven en aan de hemel gebonden blijven. Toch is het zo met Gods volk, dat zij bij alle ellende en bij al de strijd en al het verdriet zij in hun leven een toevlucht hebben in de gezegende wonden en onder de vleugelen van de gerechtigheid van Christus. Van Hem zingen zij:

*Die nimmer mij heeft afgewezen,
Noch mijn gebed gehoor ontzeid.*

Hij is een Vriend, Die Zijn volk nooit terugstuurt. Och, zielen, als u nergens meer terecht kunt, als u nu alles ontvalt en als u het zo benauwd krijgt; wanneer u denkt dat u een dezer dagen nog door de handen van Saul zult omkomen, u mag gerust roepen tot Hem. Hij zal u niet terugwijzen, want Zijn poorten staan dag en nacht open. Leg het maar voor Zijn aangezicht neer. Stort uw hart maar voor Hem uit, Hij

is een toevlucht te allen tijd. Heeft de Heere al eens gesproken in uw leven, al was het maar één woordje? Dan mag u zeggen: 'Gedenk des Woord gesproken tot Uw knecht.' Gods volk is er zo om verlegen dat de Heere spreekt in hun leven. Maar zij hebben in nood en dood, in leven en in sterven een toevlucht in God. Zij mogen met alles bij Hem komen. Dat volk is niet bang van God, met eerbied gesproken. Er is een tijd in hun leven gekomen dat de middelmuur des afscheidsels gebroken is. Zij kunnen zingen met de dichter van Psalm 43:

*Daar zal ik dan vrijmoedig wezen,
Om tot Gods altaar vrij te gaan,
Tot God, Die mijn vreugd is geprezen.*

EEN STEM UIT HET VERLEDEN

Kerkdiensten

ZONDAG 19 MEI 2019

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalst 14.00 uur ds. B. Labee; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Alphen a/d Rijn 19.00 uur stud. M.L. Dekker; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur stud. M.L. Dekker en 19.00 uur (openb. bel.) ds. G. Clements; Bodegraven 10.00 uur stud. P.C. Vlot en 16.30 uur stud. M.L. Dekker; Borssele 18.00 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 9.30 uur ds. W. Harinck en 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 16.30 uur ds. J. Driessen; Deventer 19.00 uur ds. M. Joosse; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 9.30 uur ds. A.T. Huijser en 15.30 uur stud. P.C. Vlot en 19.00 uur (Engelstalige dienst) ds. G.J. Baan; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Enter 14.30 uur ds. S.W. Janse; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. G. Beens; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. J. Schipper; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Groningen 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Herkingen 14.30 uur ds. G. Pater; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Hoogeveen 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Hooglyet 19.00 uur ds. H. Brons; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. D. de Wit; Katwijk aan Zee 10.00 en

16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Krabbendijke 9.30 uur ds. C. Harinck; Krimpen a/d IJssel 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Leiderdorp 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Lelystad 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 15.00 uur ds. J.B. Huisman; Meeuwen 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Naaldwijk 15.00 uur (openb. bel.) ds. H.A. van Zetten; Nieuw-Beijerland 17.00 uur (H.D.) ds. J.J. Tanis; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 16.00 uur (openb. bel.) ds. W.A. Zondag; Nieuwerkerk 14.30 uur ds. K. Boeder; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. M. Blok; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. M. Blok; Oostburg 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Oosterend 10.00 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. E. Bakker; Poederloijen 14.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 16.30 uur ds. H. Paul; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 18.30 uur ds. S. Maljaars; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur (H.D.) ds. G.J. Baan; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. L. Blok; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenzeel 10.30 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Sint Annaland 18.00 uur ds. C. Harinck; Sliedrecht 11.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur (openb. bel.) ds. W. Visscher; Spijkenisse 19.00 uur ds. A. Verschuure; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. B. van der Heiden; Tholen 10.00 (H.A.) en 18.30

uur ds. P.D. den Haan; Utrecht 13.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Waarde 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 15.30 uur ds. P. Mulder; Zoetermeer 18.30 uur stud. P.C. Vlot; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 21 MEI 2019

Dirksland 19.30 uur ds. K. Boeder; Drachten 19.30 uur ds. E. Bakker; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Meeuwen 19.30 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 19.30 uur ds. A. Schot; Uddel 19.30 uur ds. A. Verschuure.

WOENSDAG 22 MEI 2019

Berkenwoude 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Ede 19.30 uur (bidstond) ds. A. Schreuder; Ermelo 19.30 uur ds. J.B. Huisman; 's-Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; Herkingen 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Hoogeveen 19.30 uur ds. S.W. Janse; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Middelharnis 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. G. Beens; Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. A. Verschuure; Rhenen 14.00 uur (huw.bev.) ds. F. Mulder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. S. Maljaars; Sint Annaland 19.30 uur ds. C.J. Meeuse.

DONDERDAG 23 MEI 2019

Barneveld-Zuid 13.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar; Ermelo 14.00 uur (huw.bev.) ds. J.B. Huisman; Genemuiden 19.30 uur ds. A. Schreuder; 's-Gravenpolder 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Marknesse 18.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Melissant 19.30 uur ds. M. Karens; Naaldwijk 19.45 uur ds. C. Hogchem; Oude-Tonge 19.30 uur ds. L. Blok; Poederloijen 19.30 uur ds. W. Mouw; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Rijswijk; Stolwijk 19.30 uur ds. W.J. Karels; Uddel 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. van Manen; Veenendaal 15.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Vlaardingen 14.00 uur (huw.bev.) ds. H. Brons; Waardenburg 19.30 uur ds. G. van Manen.

VRIJDAG 24 MEI 2019

Alblasserdam 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. Sonneveld; De Valk-Wekerom 14.00 uur (huw. bev.) ds. B.J. van Boven; Ede 15.30 uur (huw. bev.) ds. M. Joosse; 's-Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. J.B. Zippro; Krimpen a/d IJssel 15.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburch; Scherpenisse 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Blok; Urk 16.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 19 MEI 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de

Visser en 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

VAKANTIEHUISJE Schouwen-Duiveland op 't **ONGEREPE**. Prachtige (bosrijke) wandel- en fietsomgeving. Loopafstand strand (800m). Zeer rustig! T 033 2771884

www.villaweijpoort.nl

Bijeenkomsten, zakelijk en privé. Nieuwerbrug. Midden in het Groene Hart van Holland. Laat u verrassen!

Op het mooiste plekje van **Camping De Betuwe** in Kesteren te huur een **prachtige chalet** voor vakanties en voor de langere termijn. 06-30673751

Wilt u een paar dagen weg met Hemelvaart? Kom kamperen op **CAMPING Weijdehorst** in Uddel. Ruime kampeerplaatsen, GRATIS Wifi, seizoenplaatsen, **caravanverhuur**, uitstekend sanitairgebouw, veel speelmogelijkheden binnen en buiten, op loopafstand van de bossen en hei. FIETSTOCHT stichting Stephanos op 1 juni. Voor info www.weijdehorst.nl of bel 0577402520

Vakantiewoning op boerderij in het **Groene Hart**. Tel. 0649498795.

Houtsnijwerk.nl
Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Bruinisse: Boek nu uw vakantie op onze gezellige camping! Nieuw sanitair! Safaritent/stacaravan/kampeerplaats. www.dewelblok.nl Tel 0111-482523

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

Stolk Orgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52
www.stolkorgels.nl

Krabbedijkje
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

Gezocht koop of huur app./studio in Maastricht per medio augustus. Tel: 06-13900190

Een **kamer** te huur in **Barneveld** voor een kostganger. Inl. 06-13092791 of barneveldhuis@gmail.com

Woudenberg/Scherpenzeel. Te huur op mini-camping "Klein Oudenhorst": 10-persoons vakantiehuisje (rolstoel-toegankelijk), sta-caravans en kampeerplaatsen. Tel: 0343-481558 / 0640023232 www.kleinoudenhorst.nl

Te huur in AAGTEKERKE onze twee onder één kap woning. Week 31 en 32. Max. 5 personen. Tel. 06 - 27828235

Spannende patronen en structuren PVC collectie "Hollandse Biesbosch" **VLOEREN MET EEN EIGEN KARAKTER** **De Vloerenkoning.nl** 06-19557166

BORSSELE t.h. 2-10 pers. vak. huis, in buitengebied, dichtbij zee. Vrij week 28 en na week 34. Tel. 0113-351899/06-27628489.

ES Vakanties
Vakanties in eigen sfeer

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen? Vanaf € 495,- per week staat uw **stacaravan in Oostenrijk** klaar. Nederlandstalige kerkdiensten en animatieteam voor jong en oud. Info: www.es-vakanties.nl of bel: 055 3030083.

Den Hollander begrafenisverzorging

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
010 - 460 05 09
info@tdenh.nl
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Begravenisonderneming

Treur

Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89
info@begravenisondernemingtreur.nl

www.begravenisondernemingtreur.nl

Te koop: net-onderhouden 6-pers. caravan op camping De Hofstee in Nunspeet. Caravan is compleet eigentijds ingericht. Woonkamer, 3 slaapkamers en douche/toilet. Voor informatie, bel 06 - 20 25 09 95. Wij sturen u graag wat foto's van de caravan.

Tevredenheid door kwaliteit, met behoud van identiteit

Kraamzorg
Bel voor informatie

Stichting Hulpverlening in Geboorte

Informatie/aanmelden
0187-48 91 73 www.shgzorg.nl

Relaties
Seksualiteit
Burn-out
Onzekerheid
ADHD – Autisme
Identiteit
Opvoeding
Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABCONSULTS
Precies de hulp die je nodig hebt!

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

B&B Z.O. Engeland voor 2 pers.
In eigen sfeer. Ned. Spr.
Binnen bereik van London.
Info: email es@uwclub.net

www.scheurfotokaarten.nl
Luxe fotokaarten voor elke gelegenheid.
Een scherpe prijs voor de verkoping op uw eigen vereniging en/of goede doel.
info@scheurfotokaarten.nl
0317-616735 / 06-51564461

Watermill

Oplossingsgerichte advocaten

Watermill.nl/legal | 030 - 307 4910

CAMPING EN CHALETPARK
"DE VERBORGEN HOEK"
Kom kamperen in FRIESLAND of huur CHALET of compleet ingerichte LODGETENT bij de FRIESE MEREN
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

Kerkelijk Jaarboek 2019
Verschijnt D.v. 4 juni 2019
Gereformeerde Gemeenten

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

Oosterland (Zld): vak.huis te huur,
tot 5 pers., loopafstand dorp.
Tel: 0111-644950

Nunspeet, kamer te huur,
met gezamenlijk gebruik van keuken.
Tel. 06-11702628

Zoekt u een mediator of organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

Kerkelijk Jaarboek 2019

Ruim 450 pagina's praktische informatie over de Gereformeerde Gemeenten

Bestellen via:
www.gergeminfo.nl
www.kerkelijkdienstverlening.nl
info@kerkelijkdienstverlening.nl
0348-489900

Prijs € 10,- (excl. verzendkosten)

Aleen verkrijgbaar voor (doop)leden van de Gereformeerde Gemeenten

Huizer Witjes
Emmalaan 8
3247 AE Dirksland
info@huizerwitjes.nl
0187 - 60 18 44

HUIZER
authentieke tegels

Bijzonder assortiment
Oud-Hollandse tegels

Rijk kleurenpalet
Marokkaanse zelliges

Uitgebreid aanbod
**Portugese & Pip
cementtegels**

**BESTEL
OOK VIA
ONZE
WEBSHOP!**

De showroom in Dirksland is op afspraak geopend.
Maak vrijblijvend een afspraak voor persoonlijk advies.

CEMENTTEGELS ZELLIGES FRIESE WITJES

WWW.HUIZERWITJES.NL

www.derooboeken.nl
Vanaf NU al uw bestellingen
GRATIS verzonden (binnen Ned.)

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

**Hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen**

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out ·
depressie · faalangst · fobie ·
gedragsproblemen · identiteitspro-
blemen · lichamelijke spannings-
klachten · negatief zelfbeeld ·
onzekerheid · opvoedingsproble-
men · paniek · piekeren · PDD-
NOS · relatieproblemen · slaap-
problemen · somberheid · span-
ning · stress · syndroom van
Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

Welke
Kleuterjuf
legt het laatste
puzzelstukje?

Kijk op www.deakkerijisse.nl

In Lisse zie je ze groeien

1993 - 2018
Al 25 jaar werkzaam in China!

**Stichting
China**
Veenendaal

Postbus 1150 | 3900 BD Veenendaal

Just nu is uw steun aan voorgangers meer dan nodig.
Stort uw jubileumgift op: NL 02 INGB 0000 320 666 t.n.v. Stichting China

Wij zijn op zoek naar een

Opleidingsmanager Economie 0.6 fte
voor **locatie Apeldoorn**

en een

Opleidingsmanager Pedagogisch / Sociaal Werk 1.0 fte
voor **locatie Rotterdam**

**Hoornbeek
College**

Meer informatie over deze vacatures vindt u op www.hoornbeek.nl/werken-bij

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Ontdek Groot Middendorp

...een warme, gezellige organisatie in Kootwijkerbroek voor kinderen en jongeren met een beperking of gedragsproblemen

LOGEREN?

VOOR JONGEREN HEBBEN WE LEUKE ACTIVITEITEN ONTWIKKELD:

- 'T BOERDERIJWINKELTJE (+WEBSHOP)
- KWEKEN VAN EIGEN GROENTES
- INPAKWERK
- OMGAAN MET DIEREN
- CREATIEF, ENZ.

Benieuwd? Kom vrijblijvend proberen!

Spelen - werken - leren en logeren

www.grootmiddendorp.nl

Telefoon 06 - 386 088 54 | E-mail info@grootmiddendorp.nl

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

HELPEDE HANDEN ZOEKT EEN CONSULENT

helpende handen staat naast je

Helpende Handen is de reformatorische belangenvereniging voor mensen met een beperking.

Helpende Handen ondersteunt mensen met een beperking bij het innemen van een betekenisvolle plaats in gezin, kerk en samenleving.

De consulent ondersteunt regionale afdelingen, organiseert bijeenkomsten voor lotgenoten en adviseert kerkenraden.

Helpende Handen zoekt een medewerker

- met een afgeronde hbo-opleiding
- die betrokken is bij mensen met een beperking
- die kennis heeft van en inzicht in ontwikkelingen in maatschappij en kerk
- die bereid is af en toe 's avonds en op zaterdag te werken
- die lid is van één van de reformatorische kerken

Helpende Handen biedt

- een 32-36-urige werkweek
- salariering volgens cao Sociaal Werk schaal 8
- goede secundaire arbeidsvoorwaarden

Reageren

Meer informatie is te vinden op:

www.helpendehanden.nl/vacature of te verkrijgen bij Hendrik-Jan Colijn, directeur, via tel. 06 10 64 13 48 of e-mail hj.colijn@helpendehanden.nl.

Sollicitaties met cv kunnen tot 25 mei 2019 verzonden worden naar Helpende Handen t.a.v. H.J. Colijn, Postbus 404, 3440 AK Woerden of hj.colijn@helpendehanden.nl. De selectiegesprekken staan gepland D.v. 3 juni 2019.

0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl • www.helpendehanden.nl

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Ambtskleding

den Engelsman & van Driel heeft een ruime keus in *stijlvolle kleding*

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland
Tel. (0166) 65 24 90
maandag gesloten, vrijdagavond koopavond

www.denengelsmanenvandriel.nl

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **6**

Dé expert van budget tot maatwerk!

Schuifdeurkast 200 x 215 x 65 cm (bxhxd).
Normaal 1100,-

Kraakprijs! 399,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor akoestische vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

40 Jaar De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten

Hulp bij persoonlijke en relatieproblemen
Betrokken & vertrouwd

40 Jaar

Steun ons werk
met uw **jubileumgift**

op IBAN NL85 INGB 0004 3255 63 t.n.v. De Vluchtheuvel

www.stichtingdevluchtheuvel.nl 0113-213098

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelij • Doelgericht

WAT WEET HET DUITSE VOLK VAN DE ENIGE TROOST?

Hun eigen Heidelbergster zijn ze veelal kwijt! Helpt u ons hem weer terug te brengen?

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie.
Giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

STICHTING VRIENDEN VAN HEIDELBERG & DORDRECHT

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van't Hul

Redactiesecretaris: J. van't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over: **Leesbare brief**

Wat wordt er nu eigenlijk verstaan onder een leesbare brief? Moet ik dan denken aan Gods geoeffende volk of kan een ware bekommerde ook een leesbare brief zijn? Zijn er ook onleesbare brieven?

Leesbare brief

Paulus schrijft aan de gemeente van Korinthe: 'Beginnen wij onszelven wederom u aan te prijzen? Of behoeven wij ook, gelijk sommigen, brieven van voorschrijving aan u, of brieven van voorschrijving van u? Gijlieden zijt onze brief, geschreven in onze harten, bekend en gelezen van alle mensen; als die openbaar zijn geworden, dat gij een brief van Christus zijt, en door onzen dienst bereid, die geschreven is niet met inkt, maar door den Geest des levenden Gods, niet in stenen tafelen, maar in vlezen tafelen des harten' (2 Kor. 3:1-3). De apostel heeft geen aanbevelingsbrief nodig want de gemeente van Korinthe is zijn aanbeveling. Mensen van buiten de gemeente merken dat er iets gebeurd is met de tot God bekeerde gemeenteleden. Niet in de eerste plaats door de getuigenissen die ze afleggen. Nee, het is merkbaar en tastbaar geworden dat deze mensen radicaal veranderd zijn. Onderwijzend is kanttekening 10 bij de uitdrukking 'niet met inkt' en 'niet in stenen tafelen'. We lezen daar onder meer: 'Paulus ziet hier op het schrijven der wet Gods in de twee tafelen des verbonds, welk uiterlijk inschrijven de harten der verdorven mensen niet kon bekeren'. Het andere 'door de Geest des levenden Gods' en 'in vlezen tafelen des harten' duiden onze vaders in kanttekening 11a: 'Hierdoor wordt niet verstaan hetgeen vlees of vleselijk, dat is, verdorven, in Gods Woord menigmaal genaamd wordt, maar wordt hier genomen voor harten die door Gods Geest zijn bekwaam gemaakt en ver-

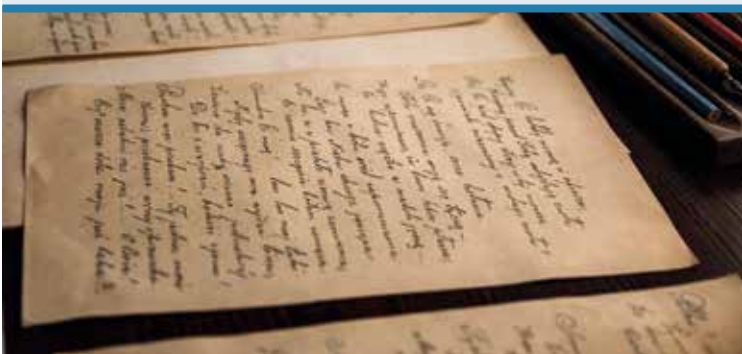
nieuwd om het woord des Evangelies met het geloof aan te nemen'. Zó zijn ze tot 'leesbare brieven van Christus' herschapen. Wat 'lezen' anderen dan als ze deze mensen ontmoeten? Misschien kan ik het met de Heidelberger (zondag 12, 31) in het kort omschrijven: 'Maar waarom wordt gij een Christen genaamd? Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus en alzo Zijner zalving deelachtig ben; opdat ik Zijn Naam belijde, en mijzelf tot een levend dankoffer Hem offere, en met een vrije en goede consciëntie in dit leven tegen de zonde en den duivel strijde, en hiernamaals in eeuwigheid met Hem over alle schepselen regere'. Een leesbare brief is dus de aanduiding van een ware, teer levende christen die door het zaligmakend geloof met Christus verenigd is. Zo iemand noemt de apostel Paulus - geïnspireerd door Gods Geest - een 'brief van Christus'.

Daarmee wordt niet gezegd dat er niet wat (of veel!) uit kan gaan van een ware bekommerde zondaar. Maar de Bijbelse uitdrukking gaat over de ware Sionieten met meer of minder oefeningen in het geloof.

Onleesbare brief

Als er leesbare brieven zijn, zou je inderdaad kunnen spreken over onleesbare brieven. Aangrijpende gedachte: men spreekt over Christus en maakt gebruik van het Heilig Avondmaal maar er 'gaat niets vanuit'. Als de uiterlijke levensgang zo haaks staat op de Heilige Schrift is er sprake van een onleesbare brief. Of als er zo weinig vernomen wordt van het genadewerk dat onze vaders in de bovengenoemde kanttekening aanwezig. Zouden we dan eigenlijk wel een 'brief' zijn van Christus of een 'brief' van Zijn tegenstander, satan, die zich voordoet onder allerlei valse gestalten?

Tenslotte, we hebben geen behoefte om te somberen, maar onder het schrijven kwam wel een vraag naar boven: zou er een verband bestaan tussen het sterk afnemend gebruik van briefschrijven en het schaarser worden van leesbare brieven? En moet dat ook gezegd worden van de achteruitgang van het gemiddelde handschrift en de 'leesbaarheid' van de overgebleven brieven? De Heere geve dat er ook in onze tijd van die brieven mogen zijn, waarvan gezegd kan worden: 'Als die openbaar zijn geworden, dat gij een brief van Christus zijt...!'

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.